Magdalena Andersson: Almedalstal 2017

Talare
Magdalena Andersson
Finansminister

Datum
5 juli 2017

Plats
Almedalen, Visby

Tack för välkomnandet Hanna! Och tack alla ni som har kommit hit! Till Almedalen. I detta vackra Visby, där söktrycket växer till Campus Gotland. På denna vackra ö i Östersjön, där en av världens bästa stridsvagnar, 122:orna rullar igen. På denna fantastiska ö, där befolkningen ökar, fler kommer i jobb, och det byggs bostäder som aldrig förr. Det är härligt att som finansminister vara här.

Men låt mig få börja i en annan sommarkväll, för längesen, när jag steg på nattåget från Stockholm till Östtyskland. Det var sommaren 1989. Jag reste genom ett delat Europa. Ett Europa där järnridån skar ett djupt snitt genom vänners och familjers vardag. Det Europa som hade präglat min uppväxt och mitt politiska engagemang. Jag reste från Väst till Öst. Från demokrati till diktatur. Jag reste från frihet till förtryck. Tanken var att jag skulle bättra på min tyska. Men jag ville framförallt träffa dem som var inspärrade i sitt eget land. Efter väldigt många passkontroller steg jag av på den enorma stationen i Leipzig. Sommaren var än varmare än i Stockholm. Jag hittade min inkvartering i ett studentrum. Jag började min kurs i tyska. Och jag lärde känna studenterna Thomas och Alex. Jag kände igen deras beteende från andra östdiktaturer jag besökt. Ungern. Polen. Längtan efter nyheter från väst. Önskan att få perspektiv på propagandan.
Men också den nervösa blicken över axeln när diskussionerna blev alltför intensiva eller intressanta. Men ändå. Den sommaren, 1989, låg det något i luften. En dröm om förändring. Det fanns i samtalen med mina nya vänner. Det letade sig in i skämten man skrattade åt i studenternas festlokal. Det hördes en viskning: en gång i veckan samlas vi och demonstrerar. Jag förstod att det inte var riskfritt, men jag kunde inte låta bli.

Där stod jag klockan fem på eftermiddagen, måndagen den 17 juli utanför Nikolaikirche i Leipzig. Jag stod i en av de manifestationer som sedan växte till måndagsdemonstrationerna. Jag stod i början på en revolution. Så många var vi inte då. Antalet säkerhetspoliser runt om var lika många. Om inte fler. Men det

var något på gång. Det var en frihetsrörelse som mobiliserade. Wir sind das Volk. Vi är folket. Som drömmer om demokrati och rättigheter. När jag kom hem satt jag klistrad vid nyhetssändningarna. I början av oktober hade demonstranterna ökat till 70 000. I slutet av månaden var de över 300 000. Wir sind das Volk. Vi är folket. Den 9 november föll muren.
Det var drömmen om demokrati som fick den att falla.

Två insikter bär jag alltid med mig sedan dess. För det första: Vi får aldrig ta demokratin för given. För det andra: Världen står aldrig stilla – den går att förändra. Om det första vill jag säga följande: Vår svenska demokrati har byggts av generationer före oss. Av dem som trott på en idé, längtat efter friheten och kämpat för den. Så är det än idag. Demokratin byggs av alla de som undervisar våra barn, lägger sin lediga tid på föreningslivet, argumenterar på fikapausen. Vi behöver bli fler i demokratins vardagsarbete – inte färre. För idag blir fritidspolitiker hotade och slutar sina uppdrag. Journalister, författare och konstnärer utsätts för hot och våld. Trollfabriker går på högvarv med falska nyheter. Unga tjejer och killar som möts av hat när de uttrycker sin åsikt på nätet. Så kan vi inte ha det. Det tär på yttrandefriheten. Det eroderar basen för vårt demokratiska system. Kampen för demokrati är inte över. Vi måste föra den varje dag. Tillsammans. Det är den växande ojämlikheten som banar väg för splittring och extremism. Det är också en fara för demokratin.
Av 30 års samlade välståndsökning i världen gick över 50 procent till de fem rikaste hundradelarna. Det kan se ut så här:
Tänk att 100 personer ska dela på en kaka. Så tar fem av dem halva kakan. De fem som redan är allra rikast. Övriga 95 får dela på resten.
Så ser fördelningen ut. Så ser ojämlikheten ut. Mot detta visar människor sitt fullt legitima missnöje. Det handlar inte om okunskap eller ignorans. Det handlar om att människor faktiskt ser vad som händer i deras land. Men – och det här är viktigt – att ställa grupp mot grupp det är inte ett hållbart svar. Då är demokratin i fara. Amnesty International varnar för just detta – att självutnämnda antietablissemangspolitiker, når framgång genom att så splittring och ställa grupper mot varandra. Demokratins principer bygger på allas lika värde och rätt. Att peka ut syndabockar – det är vägen bort från just den bärande idén i demokratin. Det finns en annan väg framåt. Det är om den jag ska tala idag. Jag gör det i trygg förvissning om att min andra insikt stämmer. Det går att förändra samhället.
Ett bättre Sverige är möjligt. Tillsammans kan vi skapa en bättre framtid!

Vad är det för Sverige vi vill ha? Jag vill se en samhällsgemenskap, ett Sverige där vi håller ihop. Mellan stad och land, förort och innerstad, mellan kvinna och man. Där vi känner att vi hör ihop, och kan vara trygga ihop. Att vi gemensamt är detta samhälle. Att tillsammans är vi Sverige. I med- och motgång, i utveckling och jämlikhet. Där trygga människor vågar. Där alla barn vågar drömma riktigt stora drömmar. Oavsett om man råkar vara kille eller tjej. Oavsett vilka föräldrar man råkar ha. Där fler vill och vågar ta ett steg till, prova nya arbetsuppgifter med nya arbetskamrater, en ny utbildning, eller starta ett eget företag. Ett samhälle där alla får möjlighet att växa och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Ett sådant samhälle blir också ett framgångsrikt samhälle. Så hänger tillväxt och rättvisa ihop. Det är så vi måste fortsätta samhällsbygget. För vi har nåt att bygga på. Ingen samhällsmodell, i något land, har någonsin uppvisat så goda resultat när det gäller att skapa jämlikhet, tillväxt och välfärd för alla. Runt om i världen ökar nu intresset för vad vi gör i Sverige. Därför att de ser att alltför stora klyftor hämmar utveckling. Därför att de ser att det finns en annan mycket smartare idé, långt där uppe i norr, om ett samhällsbygge, där välfärd och omfördelning ger högre, och mer stabil tillväxt. Som därtill stärker tilliten och minskar polariseringen i samhället. Därför säger OECD:s generalsekretrare såhär: ”Om vi kunde exportera den svenska modellen – då skulle vi ha en bättre värld.” Det är därför vi ska utveckla den svenska modellen. Inte avveckla den.

Den svenska modellen bygger på en stabil finansiering. Det går fort att glömma. Men inte långt efter att Berlinmuren fallit stod Sverige på randen till statsfinansiell kollaps. Moderatledaren pratade om ”gyllene tider” medan hans regering körde i diket. Räntorna steg. Ända upp till 500 procent. Underskotten skenade. Sverige tvingades betala statsskuldsräntor i miljardklassen. Långivarna på Wall Street började diktera villkoren för svensk politik. De log och sa: ni har för bra pensioner, ni har för bra föräldraförsäkring. Det satte tvångströja på politiken. Och därmed på det svenska folket, som inte i demokratisk ordning kunde bestämma inriktning själva.

För bara några veckor sedan visade högern sin historielöshet igen. När de kastade den ordnade budgetprocessen överbord. Den som skapades för att vi aldrig mer skulle behöva återuppleva 90- talskrisen. Jag var med när vi återställde utländska långivares förtroende för svensk ekonomi. Och jag var med när vi stoppade ofinansierade skattesänkningar för de högsta inkomsterna. När den offentliga sektorn gick back med 60 miljarder och högerregeringen vred på

skattesänkarkranen. Regeringen har nu vänt stora underskott till överskott. Om jag ibland låter bestämd så är det för att jag vägrar låta Sverige hamna där igen. Missförstå mig inte. Jag älskar varje sekund av mitt uppdrag som finansminister! Även om det innebär att jag får leda städpatrullen. Så här ligger det till. Bryr man sig om välfärden, jobben och jämlikheten – då tar man ansvar för statsfinanserna. Bryr man sig om vårt demokratiska självbestämmande, demokratin –
då tar man ansvar för statsfinanserna. Bryr man sig om Sverige – då tar man ansvar för statsfinanserna. Därför har vi socialdemokrater alltid stått upp för ordning och reda i svensk ekonomi.

För snart tre år sedan bad väljarna om förändring. Nu har vi tagit Sverige i en ny riktning. Sveriges ekonomiska styrka har byggts upp igen. Tillväxten är god. Statsfinanserna urstarka. Migrationspolitiken har lagts om. Investeringar har ersatt skattesänkningar och nedskärningar. Nu går 200 000 fler till jobbet. Bidragstagandet är det lägsta sedan 90-talskrisen. Ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 13 år. Nu är Sverige och svensk ekonomi i ett nytt läge. Nu har vi styrkan och resurserna att ta oss an de utmaningar vi står inför.
Sverige ska vara tryggt. Regeringen har skärpt straffen mot vapnen, mot våldet och brottsligheten. Vi har ökat polisens resurser. Vi vill starta nya polishögskolor och se 10 000 nya polisanställda. Kriminalitetet och terrorism ska bekämpas. Lika hårda som vi är mot brotten ska vi vara mot brottens orsaker. Arbetslösheten ska minska. Skolor ska rustas. Framtidstro ska byggas. I mitt Sverige ska unga tjejer kunna röra sig fritt. De ska kunna klä sig som de vill, uppträda som de vill och de ska kunna dansa hela natten lång. I frihet. Och i trygghet. Med hårdhet och fasthet ska vi bekämpa sexuella trakasserier, övergrepp. Mäns våld mot kvinnor ska stoppas. Sverige ska vara ett ledande välfärdsland. Regeringen har stärkt vården, skolan och omsorgen med historiskt stora belopp. Vi fortsätter satsningen på Välfärdsmiljarderna i höstens budget med fem nya miljarder. Men, om välfärden ska säkras för framtiden – då kommer det att krävas mer.

Vi lever allt längre i Sverige – det är en framgång för folkhälsan. Vi föder allt fler barn – det är fantastiskt, för skratten kommer bli fler i Sverige. Och när vi blir fler barn och fler äldre – då behöver vi nya skolor, sjukhus och vårdcentraler. Vi behöver utbilda och anställa – barnskötare, lärare och sjuksköterskor. Detta kommer vara en av nästa mandatperiods allra största arbetsuppgifter. Och vet ni vad, det kommer vara en rolig arbetsuppgift. Det kommer stå byggkranar runt

om i hela landet. Det kommer vara platsannonser, i lokaltidningarna, på nätet och på anslagstavlor. Klassrum och föreläsningssalar kommer fyllas. Nya examensbevis utfärdas. Nya arbetskamrater välkomnas. Det kommer märkas. I Gällivare. I Gävle. I Göteborg. Vårt gemensamma samhällsbygge. Men då måste vi vara beredda att avsätta de resurser som krävs. Och mötesdeltagare, här vill jag vara mycket tydlig, med en socialdemokratisk regering och om jag får vara er finansminister efter valet, i oktober 2018, då kan jag idag försäkra er att vi kommer avsätta de resurser som krävs.
Nästa mandatperiod, då blir det minst 20 miljarder till som går till välfärden. 20 miljarder. Det motsvarar kostnaden för var tredje förskola i Sverige eller 40 000 undersköterskor. Här ska det bli skillnad på riktigt. Så går samhällsbygget vidare om vi får bestämma.
Och det är inget förmögenhetsbygge för några få. Det är ett framtidsbygge för alla.

Samma sommar som jag satte mig på tåget till Östtyskland jobbade jag i hemtjänsten. Jag fick ett förtroende av Hilma, Gunvor och Anton att stiga in i deras hem. Anton som alltid ville visa bilder på barnbarnen efter att vi varit på Konsum och handlat mandelkubb.
Hilma som var så oändligt tacksam de gånger jag hade tid att steka pannkakor som vi sen åt tillsammans när vi löste melodikrysset.
Gunvor hade bara hjälp varannan vecka. Städning och handling. Men det var en viktig hjälp. Det var stort när jag kom.

När jag handlat och städat så att hennes lilla lägenhet doftade rent av såpa ville hon alltid fira. Vi ska allt unna oss något, brukade Gunvor säga. Så vi satt där vid hennes köksbord. Vi delade på en lättöl och rökte var sin Blå Blend. Och pratade. Om livet och om vädret. Jag hade tid i schemat för en extra stund. Gunvor kramade om mig när jag gick. Det var en fantastisk känsla. Den tilliten. Jag fanns till för någon som behövde det. Så här är det inte alltid idag. Att det inte ska rökas Blå Blend är ingen större förlust. Men hemtjänstpersonal stressar på minutscheman. Det steks för få pannkakor. Det skålas för lite i lättöl. Så ska vi inte ha det. Det är dags att leverera trygghet i en ny tid. Till Sveriges äldre, deras anhöriga och till personalen.

Det är därför som jag ser fram emot det valår som snart börjar. Jag ser fram emot en valrörelse som handlar om vilket Sverige vi vill leva i. Efter tre år i opposition håller moderaterna krampaktigt fast i sin gamla politik. Efter jobbskatteavdrag

1, 2, 3, 4, 5 – ja då är det ett sjätte som ska lösa allt det som de tidigare fem inte löste, vårdköerna, bostadsbristen, skolresultaten, segregationen, arbetslösheten. Det enda genuint nya som faktiskt kommit från den forna alliansen, det är att Anna Kinberg Batra den här våren bjudit in Sverigedemokraterna att få ett avgörande inflytande i svensk politik. Som Jimmie Åkesson har böjt sig åt höger, flörtat och vänt ut och in på sin politik för att åstadkomma detta!
Sverigedemokraterna som numer vill att riskkapitalisternas vinstjakt i välfärden ska fortsätta – tvärtemot vad de lovade sina väljare i valet. Sverigedemokraterna som vill ge de som tjänar mest 46 000 kronor i skattesänkning, varje år. Sverigedemokraterna som röstat ned förslag som förbättrar löner, arbetsvillkor och arbetsmiljö för svenska löntagare. Sverigedemokraterna är ett högerparti.
Skiljelinjerna i svensk politik har blivit mycket tydliga. Sverige saknar sjuksköterskor, vårdbiträden och läkare. Ska de anställas med skattesänkningar? Landsbygdens vägar behöver rustas upp. Försvaret behöver stärkas. Pendlare måste få tåg som tar dem i tid till jobbet. Ska vi rusta och bygga med skattesänkningar? Nu står vi inför ett val. Som socialdemokrat tycker jag inte att det valet är svårt. Sjukhusbyggen går före stora skattesänkningar.
Kunskapsresultaten i skolan går före stora skattesänkningar.
Hilma, Gunvor och Anton går före stora skattesänkningar.

Men ska vi ha råd med att framtidssäkra välfärden, då behöver vi skatteintäkter. Intäkter som vi får när företagen växer och anställer.
De riktigt små företagen, de medelstora företagen, de stora industrierna – de ska ha goda skattevillkor. Men också bra kommunikationer, kompetent arbetskraft och bostäder så att nyanställda faktiskt kan börja jobba. Därför ska vi fortsätta investera i Kunskapslyft och högskolor, järnvägar och i klimatsmarta innovationer. Vi ska fortsätta den största bostadspolitiska satsningen på 20 år.
För att fler av alla spännande idéer ska kunna bli nya tjänster och produkter, nya företag och nya exportmöjligheter. I det här arbetet behöver alla vara med. Jämtlänningar och skåningar. Kvinnor och män. Nyanlända och födda i Sverige. Alla. Tillsammans. Därför behöver vi bygga bredband i hela landet. Därför behöver kvinnor äntligen få det som vi alla vet är rätt och riktigt: Hela lönen – halva makten. Därför behöver nyanlända komma i jobb. Det är så segregationen ska brytas. Och som vår statsminister säger: innan segregationen bryter Sverige.
Inte genom att Sverige anpassar sig – utan genom att de som kommer hit anpassar sig till den svenska arbetsmarknaden. Är man ung – då ska man utbilda sig. Har man yrkeserfarenhet med sig – då ska man få nödvändig komplettering.

Är man äldre utan erfarenhet – ja då är det jobb med enklare arbetsuppgifter som gäller. Och. Detta gäller givetvis även nyanlända kvinnor. I Sverige ska ingen behöva fastna i hemarbete. Vi har avskaffat högerns vårdnadsbidrag, för det låste ute kvinnor från arbetsmarknaden. Vi har ändrat i föräldraförsäkringen för att nyanlända kvinnor snabbare ska komma ut på arbetsmarknaden. Vi inför utbildningsplikt, så att alla tar plats i klassrummen.
Vi gör det för att vi vet att med en egen inkomst, en egen försörjning, kommer friheten. Friheten att kunna forma sitt eget liv. Göra självständiga val. Bestämma själv. Det har vi feminister alltid kämpat för.

Avslutningsvis, demokratin har vuxit sig starkare under större delen av mitt politiska liv. Trots rädsla, som den mina vänner Thomas och Alex levde med i Östtyskland. Trots motgångar. Trots extremistiska rörelsers framväxt. Trots våld. Demokratin bygger på alla människors lika värde och rätt. Det är bara vi, alla vi som bor och lever här tillsammans, som bär upp den. Och innerst inne vet vi alla det. Demokratin är just så bräcklig, och just så stark. Styrkan finns där, i sammanhållningen. När terrorn slog till mitt i vår huvudstad, då var det den styrkan Sverige visade upp. Vi öppnade våra hem. Hämtade varandras barn på förskolan. Sträckte ut en hand till en främling som blev en vän. Så vill jag ha Sverige varje dag, också de ljusa dagarna. Och jag vet att demokrati, är så mycket mer än vackra ord. Det handlar om handläggningen på Skatteverket, om ett bemannat skolbibliotek och om lokalreportern som varje dag granskar kommunens post.
Friheten i att kunna försörja sig och rätten att få säga sitt. Det handlar om att dela ansvar, att bidra med det man kan och att bemöta andra som man själv vill bli bemött. Demokratin är ett val och vi måste vara beredda att försvara den varje gång den hotas.
Det är vi som är Sverige. Det är vi som är folket. Framtiden bygger vi tillsammans.Tack för att ni lyssnat.

Källa
Manuskript hämtat från socialdemokraterna.se (2023-09-01)

Taggar
Almedalen, Politiska tal, Socialdemokraterna

URI
https://www.svenskatal.se/tale/magdalena-andersson-tal-i-almedalen-2017